

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

VALERIU TRAIAN FREŢIU

DIN MILA LUI DUMNEZEU ȘI GRAȚIA SFÂNTULUI SCAUN APOSTOLIC AL ROMEI EPISCOP ROMÂN
UNIT DE ORADEA,

VENERATULUI CLER ȘI IUBITULUI NOSTRU POPOR CREDINCIOS DAR ȘI MÂNTUIRE DELA DOMNUL

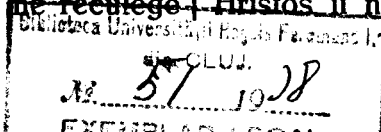
„Socotiți drept aceea cu băgare de seamă să umblați, nu ca niște neînțelepți, ci ca înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele sunt rele“.

Efes. 5, 15—16.

Iubiți Frați și Fii! În călătoria noastră pe acest pământ, unde „nu avem cetate stătoare, ci pe cea viitoare o căutăm“ (Evr. 13, 14), am ajuns la o piatră de hotar, lângă care e bine, ca asemenea oricărui călător înțelept, să ne oprim nițel, să privim în jurul nostru și să vedem dacă nu am pierdut calea, care duce la scopul nostru și ce măsuri și hotărâri trebuie să luăm, ca, dacă am rătăcit, să revenim la calea cea bună, iară dacă nu am rătăcit, să mergem și pe viitor siguri pe această cale. Din mila marelui Dumnezeu, care ne lungește zilele vieții noastre, în călătoria noastră către veșnicie, la anii vieții noastre am mai adăus un an și azi suntem în pragul unui an nou, despre care nu știm, că pentru cari dintre noi va fi eventual cel din urmă, ce i-se va mai scrie în cartea vieții sale. Începutul anului nou, după îndemnul marelui Apostol Pavel, care ne zice: „Socotiți drept aceea cu băgare de seamă să umblați, nu ca niște neînțelepți, ci ca înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele sunt rele“, să-l folosim nu spre a ne desfăta și petrece asemenea celor neînțelepți, cari prin beuturi și sgomot inaugurează anul nou, ca astfel să alunge dela sine gândul cel deșteaptă în oricare om treaz anul nou, că adevărat viața aceasta este trecătoare. Ziua întâia a anului nou să o folosim spre a

sufletește și spre a ne da seamă, că pe care cale mergem, pe cea largă către osândă, sau pe cea îngustă către mântuire și ziua aceasta de început al unui an nou, să o folosim spre a lua hotărâri bune pentru viitor.

Iubiți Frați și Fii! Intrăm în al 18-lea an dela încetarea războiului. Pacea s'a încheiat și tratatele de pace s'au semnat. Totuși pacea încă tot nu s'a împământenit între noi. Acuși unele, acuși altele dintre statele nemulțumite, prind în mână armele ucigătoare, năpăstuindu-se asupra altor state, distrugând ceea ce prin muncă grea s'a construit și sting ceea ce este mai prețios pe pământ, vieți omenești și varsă sângele celor asemenea lor. Se războiesc unele state cu arme aducătoare de moarte, dar se războiesc toate pe teren economic, căutând să răpească fiecare cât mai mult din ceea ce Dumnezeu a dat altui neam și să exploateze cât de mult pe vecinii lor. Nu este pace între state și neamuri, însă nu este pace nici între fiii aceluiași neam, căci și aceștia, deși se numesc frați, se dușmănesc pe chestiuni politice, economice, sociale și confesionale, încât cu durere mare trebuie să constatăm în toate părțile în loc de dragoste, ură, și în loc de pace, războiu. Pretutindeni lipsă de altruism și lipsă de dragoste față de aproapele, al cărora loc l-a ocupat egoismul, invidia și ura. În fața acestei triste realități, fiecare adevărat credincios dator este, ca în ziua de azi, începutul anului nou, să-și pună ca program al vieții sale, ca să fie un propovăduitor, un apostol al păcii între oameni și al dragostei între fiii neamului său. Hristos îi numește fericiți pe cei ce lucrează

pentru întronarea păcii pe pământ și în sufletele oamenilor: „*Fericii sunt făcătorii de pace, căci aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema*“ (Mat. 5, 9). Să nu zică nimeni despre sine, că dânsul este un om neînsemnat, care nu poate contribui cu nimica la ridicarea mărețului edificiu al păcii. Fiecare om are o preaputernică armă pentru a apăra pacea și bunăînțelegerea între oameni. Este rugăciunea. Dacă altceva nu poți face pentru a propaga pacea, poți să te rogi pentru pacea lumii și pentru ca să înceteze războiul cel dintre noi. O rugăciune fierbinte poate avea mai mare efect în a aduce „*pe pământ poce și între oameni bunăvoire*“, decât multe discursuri de ceasuri lungi rostite în legătură cu problemele internaționale dintre neamuri. Dumnezeu, care este Domnul păcii, a făgăduit, că oricare rugăciune bună o va asculta. În anul 451 „sbiciul lui Dumnezeu“, Attila, ocupase orașul Metz și se apropia de porțile Parisului. Toți locuitorii orașului erau înspăimântați și sperați, căutând fiecare să se refugieze. Singur numai o tinăra, cu numele Geneveva, era de tot liniștită și se ruga cu încredere, cerând dela Domnul ca să aibă în paza sa orașul amenințat. Adună în jurul său și alte femei evlavioase, pe cari, amintindu-le de eroicele exemple ale Iuditei și Estirei, le îndemna să se întovărășească cu dânsa, ca prin posturi și rugăciuni să scape orașul lor de primejdia devastării barbarilor. Dumnezeu le-a ascultat rugăciunile și Parisul a scăpat. Drept recunoștință, sf. Geneveva a fost declarată potroana orașului Paris. Despre puterea rugăciunii așa de multe și atât de luminoase exemple găsim în Vechiul și Noul Testament, precum și în viețile Sfinților! Să ne aducem aminte numai de sf. Monica, care zi și noapte, rugăciuni fierbinți înălța către Domnul pentru întoarcerea fiului său Augustin, care apucase pe căi greșite. Dumnezeu ascultă rugăciunile acestei mame sfinte și fiul ei nu numai că se îndreptă, ci deveni marele stâlp al credinței, sfântul Augustin.

Precum Preafericitul Părinte, Papa Pius XI, în Consistorul din 16 Decembrie 1935, asigură din nou lumea, că depune toate eforturile pentru menținerea păcii între neamuri și a bunei înțelgeri între oameni, și că înălța rugăciuni fierbinți și neîncetate către atotputernicul și milostivul Dumnezeu pentru pacea lumii, și noi fiii sufletești ai locuitorului lui Cristos pe pământ, să ne unim rugăciunile noastre cu ale Părintelui nostru Preafericit.

Iubiți Frați și Fii! În apostolatul nostru sfânt, pentru a propovădui prin cuvinte și fapte

pacea, ne poate fi de mare folos puternicul ajutor al fericitilor din cer. De aceea azi, în pragul anului nou, să ne aducem aminte și de datorința sfântă ce o avem față de acei părinți, frați, fii și iubiți ai noștri, cari înaintea noastră au trecut la cele veșnice. În mod deosebit trebuie să ne aducem aminte de aceia, cari suferă în locul curățitor, unde au să-și ispășească pedepsele pentru păcatele lesne ierlătoare, precum și pentru păcatele grele, dela cari au primit deslegare și iertare în sf. taină a Spovedaniei. Neamul nostru până acuma încă nu a ajuns la fericirea, de a avea pe vreunul din sânul său ridicat la cinstea altarului, adevărat să fie declarat de sfânt din partea Bisericii. Așa, afară de pruncii morți nevinovați, puțini vor fi intrat deadreptul în fericirea veșnică, fără să treacă prin Purgator. Față de aceste suflete avem datorința, să le stăm într'ajutor, ca să scape cât de îngrabă și ușor de suferințele locului curățitor, ca ajunși ei la fericirea cerească, să-i avem de ajutători ai noștri în lupta grea a vieții și în mântuirea sufletelor noastre. Pe ziua de azi, în baza puterii primite dela sfântul Părinte, V'am publicat tuturor indulgințe plene, pe cari le pot câștiga toți Preoții și credincioșii Diezei Noastre, cari mărturisindu-se și cuminecându-se vor recita de cinci ori Tatăl nostru, Născătoare și Mărire și acum, la intențiunea sf. Părinte, adevărat pentru înălțarea sf. Maice Bisericii. Aceste indulgințe plene le poate câștiga fiecare pentru sine, sau pentru careva suflet din purgator. Asemenea indulgințe plene am mai publicat pentru sărbătorile Rusaliilor, Nașterea Preacuratei și sf. Nicolae. Astfel în anul acesta avem patru prilejuri binevenite pentru ca fiecare să eliberăm pe câte un suflet din suferințele Purgatorului. Pentru ca să avem și mai mare puțință de a sta într'ajutorul iubiților noștri, cari înaintea noastră au pășit peste pragul eternității, am cerut și Preafericitului Părinte, încă în anul 1927 cu ocaziunea jubileului de 150 ani al Diezei noastre, a conces pentru amândouă bisericile noastre din Oradea, cea catedrală și a Seminarului, privilegiul Altarului. Adevărat dacă la altarele acestor biserici se slujește sf. Liturghie pentru sufletul vreunui creștin, care în iubirea lui Dumnezeu a trecut din viață, sufletul aceluia împărțându-se din meritele nemărginite ale Mântuitorului, ale Preacuratei și ale tuturor sfinților, depozitate în tezaurul neseecat al Bisericii, se eliberează de pedepsele Purgatorului și ajunge în Raiu. Prin indulgențele ce le vom lucra pentru sufletele din purgator, prin sf. Liturghii și pă-răstasele ce le vom celebra și oferi pentru ei,

prin faptele bune, prin actele de abnegație și mortificație, ce le vom săvârși pentru sufletele celor depărtați dela noi, să scăpăm cât de multe suflete de chinurile Purgatorului, cari ajungând la fericirea veșnică, să se roage pentru ca și noi să ne putem mântui, iară până ce vom petrece pe pământ, să ne putem bucura de pacea și dragostea dintre oameni. Dacă noi vom face fapte bune pentru alții, și pentru noi se vor afla cine să facă asemenea fapte de milostenie.

În nădejdea, că aceste sfaturi părințești le veți asculta și urmându-le, cu toții vom pu-

tea înainta în credința cea adevărată, *tuturora* *Vă doresc an nou fericit*, bogat în fapte bune îndeplinite în slujba păcii și a dragostei creștinești, pe care să o deprindem atât față de semenii noștri din viață, cât și față de cei re-
paosați. Amin.

Dat în Reședința Noastră episcopescă din Oradea, la începutul anului 1936, al Episcopatului Nostru al XXIV-lea.

EPISCOP VALERIU TRAIAN.

PARTEA NEOFICIALĂ

AN NOU!

Cu câtă bucurie salutăm începutul unui nou an. Ce prilej de nestăpânite petreceri, de mari bucurii, pe cari ne nizuim să le mai mărim prin dragostea ce sunt chemate să o afirme darurile ce ni le facem, uralele din plin piept, ce vreau să arate temperatura inimii ce le încălzește și dă viață.

Cu toate că, dacă intervalul — ce, prin stingerea lămpilor de-o clipă, din noaptea de Sân-Văsi, vrea să simbolizeze hotarul între trecut și viitor — ar fi mai lung, dacă mițul înțunec, prin adâncirea lui, ar putea să producă mai multă lumină în sufletele-ne obosite de ziua de ieri și chinuite de ziua de mâine, — am rămânea cel puțin nedumeriți, dacă avem mai multe motive de răs, decât de plâns.

Căci anul nou înainte de-a proiecta pe cerul nădejilor noastre, lumina trandafirică a aurorei cu „degețe de roză”, — aruncă umbrele sumbre, ale unui apus, a cărui viață ce mai are, ne dovedește de ce am fost capabili în trecut, dar al cărui înțunec ce-l învâluie ne arată, de câtă lumină ni se va putea lumina răsăritul de mâine.

Rădem, căci ne simțim sufletele pline de nădejdi ce se nasc și zboară pe aripile viitorului ce-și iau avântul azi cu toate că nădejdi sunt flori ce se vor desăvârși în roadă, dacă cresc pe tulpina și sunt nutrite din rădăcinile trecutului, cu cât mai puternice cu atât mai bogat dăătoare de rod îmbelșugat.

Viitorul nu ne e altfel, de cum ne-a fost trecutul, pe care se așează ca vinul pe drojdiile ce l-au născut și din care-și împrumută puterea și aroama.

Putem avea nădejde, dacă ne simțim în drept să nutrim desfătări pentru faptele unui trecut ce-l putem socoti bogat.

Dar, dacă nu-l putem simți nici mângâietor cel puțin; dacă înțunecul ce desparte pe mâine de ieri, ne aprinde în suflet lumina remușcărilor unui timp pierdut — anul trecut și ceilalți din năntea

lui, — suflete, te oprește și te scutură din iluzia că pierzând timpul, n'ai pierdut nimic.

Socotește-te și vezi că cu timpul ce se pierde, treci și tu, trece viața ta și pierzându-l, nu pe el, ci pe tine te pierzi.

Să nu ne amăgim că acelaș soare ce a apus azi, va răsări și mâine; că aceeași zăpadă, linfoliul vieții naturii desăvârșite în toamnă, îi acopere murirea-i din iarna tuturor anilor!

Nu e aceeași ziua care se naște, cu cea care a murit, nici neaua ce s'a topit se va mai întoarce vreodată să acopere aceeași văi și dealuri, care sunt mereu altele, cu alte vietăți; fii și strănepozi, de multeori, ai celei de ieri.

Dar dacă pe tine te ajunge, te luminează; te încântă curățenia altei zăpezi, tu nu mai ești acelaș: clipă de clipă, an de an, ești altul! Mai puțin decât ieri, mai obosit, mai istovit, mai neputincios în a începe să edifice nădejdi, în cari te desfătezi, dar nu începi să le înțăptuești, zidind mărețul edificiu al sufletului tău, azi, — de-a nu te putea amăgi că vei avea mâine puteri, ce nu le-ai simțit, făptuitoare ieri.

Suflete te oprește în bogatul cimitir al anului ce a murit — înainte de a te veseli la botezul celui de mâine.

Omule, dacă trecutul nu-ți dă puțința de-a te odihni și a zice: Suflete, fi-ai adunat, în hambarele tale, fapte bune pe multă vreme...

Dacă dimpotrivă vezi că hambarele sufletului tău sunt toate goale în averea, în tezaurul ce singur conțenează pentru veșnicie: curățenie de gând și fapte: te oprește!

Schimbă drumul, căci în anul nou, nu știi ceasul, nu știi noaptea. În care vor cere sufletul tău dela tine, ca să se vădească conținutul hambarelor lui, și când va trebui să dai seama, de cele ce ai agonisit.

Nu de averi, căci nu te-ai născut cu ele, ci gol ai venit pe lume. Nu de onoruri, căci n'ai dobândit

nimic din ele, pentru tine; nici nu sunt meritul tău, — ci meritul, sau marele păcat al celui ce ți le-a dat!

Nu de frumuseță, căci de-o ai, nu e a ta: ai adaus tu vreodată statului tău un cot numai? Ci vei da seamă de talanții ce i-ai primit spre chivernisire și nu i-ai rodit; de posibilitățile — ce ți le-a dat timpul, — marea noastră datorie, marea noastră avere — și nu le-ai întrebuițat ca să-ți înalți casa sufletului tău, trainică pentru o întreagă veșnicie: pe fundamentul de stâncă al faptelor bune, gândurilor mântuitoare.

Te oprește! **Ingroapă** cu cuvenitul respect, ce-ți datorezi unei vieți, — poate pierdută, dar, în orice caz, frământată și chinuită, — anul ce a plecat!

Plânge cu lacrimi de pocăință în cimitirul atâtor cruci ce puteau deveni fapte, atâtor începuturi ce trebuiau să fie desăvârșite.

Dar nu despera. **Nu a greși e marea noastră pacoste; nu a păcătu**i e marele nostru nenoroc, ci a **nu ne vedea greșala și păcatul**, e jalnica noastră tragedie.

Timpul ce vine e al tău în întregime.

Lucrătorilor dela ora 11 li se rezervă aceeași răsplată ca și celor dela ora șase, — dacă lucrează, timpul ce li se mai dă, din toată inima cu toată puterea, dacă, punând mâna pe plug nu se mai uită înapoi.

Înainte deci cu ochii spre nădejdea viitorului ce ți se naște azi, ție, pentru tine!

Nu te însăimânte trecutul, pe care remușcărilor ți-l pun viu înainte! Nu din el ți vei scoate puterea pentru drumul nou al noii vieți ce vei începe, ci din puterea Celui ce-ți spune și fie și tuturor a:

Nu te teme, eu am învins trecutul și păcatul și lumea!

Fă-ți, din biruința vieții Lui, nădejde; din viața vieții lui, cu care te'mbie zilnic, — iărie, din care să-ți edifice bucuria, ce trebuie să o simți azi și în care va trebui să întri, când te va chema Cel ce ți-a gătit-o dintru început!

An nou, creștinește fericit să gătim sufletelor noastre!
AUGUSTIN COSMA.

Consistorul Papal din 16 Dec. crt.

După cum am mai anunțat, în 16 Decembrie crt. Sf. Părinte Papa Pius XI a ținut așa numitul *Consistor Secret* pentru publicarea celor doi Cardinali creați dar rezervați *in pectore*, în Consistorul din 13 Martie 1933, și pentru crearea și publicarea celor 18 Cardinali noi.

Cu acest prilej Sf. Părinte a rostit următoarea alocuție:

Venerabili Frați,

În vremile din urmă, Venerabilul vostru Colegiu a suferit grave pierderi. Noi vrem acum, în prezența voastră, să-i comemorăm, fie chiar și pe scurt, pe acești iluștri și eminenți dispăruți. Și în chip deosebit, vrem să pomenim, între regretații voștri colegi, pe acești doi Cardinali ai Sfintei Biserici Romane: pe Petru Gasparri și pe Francisc Ehrle. Cel dintâiu, cum bine știți, nu numai că a lucrat fără preget la alcătuirea Codului de Drept Canonic pentru Biserica Latină și la îndrumarea codificării legilor pentru Biserica Orientală, dar, lungă vreme din viața sa, Ne-a și ajutat cu prețioasa și rodnică sa colaborare mai ales în calitate de Cardinal Secretar de Stat, motive aceste cari i-au meritat pe dreptul recunoștința Noastră și admirațiunea obștească. Cu al doilea, foarte erudit, atât în științele sacre cât și în cele profane, am fost așa de des în contact pentru motive de studii, încât ar ajunge și aceasta să ne fie foarte drag.

Și iată că la acest pomelnic trebuie să adăugăm numele Ven. Nostru Frate, Cardinal Mihail Lega, care tocmai în această dimineață a trecut la bucuriile cele vecinice.

După această pomenire jalnică, nu vrem să Vă mai reținem, deși nu ne lipsesc motive, nici de bucurie nici de întristare, despre cari să Vă vorbim. Nu Ne-ar lipsi motivele de bucurie: ajunge să pomenim acele grandioase manifestări de credință, cari s'au desfășurat, pentru a nu vorbi de alte locuri, la Lourdes, la Buenos-Aires, la Cleveland, la Teramo, la Praga, la Lubliana și Lima, unde în urma pildei cucernicilor Păstori, a autorităților civile și a notabilităților, s'au adunat nesfârșite mulțimi de popor. Nu ne-ar lipsi motive de întristare, suficiente ca să copleșescă de adâncă durere inima Noastră de Părinte: cum sunt, spre pildă, evenimentele cari se desfășoară în Rusia, în Mexic, și în parte și în Germania.

Dar nu vrem să continuăm înșirarea faptelor triste, și mai ales nu vrem să pomenim acele conflicte cari preocupă nu numai Europa și Africa ci, se poate spune, întreaga lume. Căci în nesiguranța atât de mare a întâmplărilor și a oamenilor, e primejdie că, vorbele Noastre, oricare ar fi ele, sau să nu fie înțelese bine sau să fie fățiș răstălmăcite.

De altfel ceea ce se putea, în această prilej, cu dreptul aștepta dela Noi în numele

adevărului, al dreptății și al dragostea, am arătat mai de multe ori. Și știm că vorbele rostite de Noi în diferite împrejurări, au fost atât de larg răspândite de presă, încât n'au putut să nu ajungă la cunoștința acelor cari nu numai că doresc adevărul ci îl și cer dela Noi cu viu și sincer interes.

Aceasta să fie spre avertisment mai ales acelor cari pare că se miră încă și se scandalizează ca și cum Noi nu Ne-am fi împlinit misiunea divină de Invățător al credincioșilor.

Dar, precum nu am întrelăsat în trecut și nu vom întrelăsa nici în viitor s'o afirmăm aceasta, tot așa, acum — înainte de ce am sfârși Alocuția Noastră — repetăm solemn că Noi dorim cu toată căldura sufletului, și ne niuzim, să mijlocim, și cerem fierbinte dela Dumnezeu tuturor »oamenilor de bună voință« (Luc.

II, 14), oricărei țări ar aparține ea, aceea pace care este împreună cu dreptatea, cu adevărul și cu dragostea.

Și acum să trecem să înșirăm în venerabilul vostru Colegiu douăzeci iluștri Prelați, cari au binemeritat dela cauza catolică, fie prin deprinderea slujbei pastorale, fie prin împlinirea unei misiuni importante ori slujbe în Curia Romană, fie prin o lungă și înțeleaptă activitate spre mai marea mărire a lui Dumnezeu.

După aceasta Sf. Părinte citește formula de publicare a celor doi Cardinali creați și rezervați *in pectore* în Consistorul din 13 Martie 1933 și a creării nouilor Cardinali. La sfârșit are loc **preconizarea** Mitropoliților, Episcopilor și a Prelaților *nullius*, transferați ori nou numiți, precum și **anunțarea** transferărilor ori numirilor făcute după ultimul Consistor.

„Semnul căruia i-se va zice împotrivă“

»Acesta e pus spre căderea și scularea multora... va fi semnul căruia i-se va zice împotrivă«. Aceste sunt cuvintele dreptului Simeon în momentul prezentării lui Isus în Templu. Ele ne înfricoșează pentru că sunt într'adevăr extraordinare. Copilul Dumnezeu, care a venit pe pământ spre izbăvirea și mântuirea lumii, va fi pentru mulți peire. Ce va să zică aceasta? Profeția aceasta zguduitoare trebuie să fie înțeleasă bine. Tocmai acesta-i rostul acestor șire.

Isus a venit în lume ca să-i fie acesteia Mântuitor: acesta-i un lucru sigur. Cât din partea sa, a făcut totul ca să-și îndeplinească acest scop: îndeosebi a suferit, a pățimit și a murit pentru toți oamenii. După Patima Sa, toată lumea, prezentă și viitoare, va fi ușor mântuită. În acest senz trebuie să zicem că Dumnezeu vrea mântuirea tuturor și El n'a întrelăsat nimic, spre a o și asigura.

De fapt rodul Intrupării nu e mântuirea, ci posibilitatea mântuirii, pentru toți. Oricine poate merge în Ceriu, dar nu merg acolo decât aceia cari vreau. Aceia cari au încredere în cuvântul lui Isus și conlucră cu grațiile ce El ni le-a câștigat: acei cari se supun Lui și-l au de Stăpân, acelor copilul Dumnezeu le aduce viața supranaturală și învierea. Cât despre ceilalți, necredincioși glasului său și rebeli sfaturilor sale, pe aceștia îi lasă în lăncezeală și somn dulce ca liberi să orbiască: îi lasă să-l contrazică și să se ridice contra lui. Pentru aceștia, El e o piatră pe care ei ar vrea s'o zdrobească. El nu le pune piedecă în cale, ci îi lasă să-și îndeplinească voia. Și ei resping din răutate ajutorul ce Dumnezeu îl întinde. Așa din neglijență și dispreț față de grațiile Lui, ei se fac mai vinovați și își găsesc moartea acolo unde le era destinat să afle viața. În chipul acesta, iată cum Isus a venit în

lume spre peirea lor. Nu El, ci singuri ei sunt răspunzători de aceasta.

Prezicerea aceasta a lui Simeon nu va întârzia să se realizeze în viața lui Isus, și nu va înceta să se îndeplinească și în viața Bisericii sale.

Lucru străin, obsearvă sf. Ioan Crisostom. Isus nu apăruse încă în public, nu săvârșise nici o minune. El era la Betleem și deja un rege crud și jelos de împărăție, încearcă să-l omoare chiar în leagăn! Observați acest contrast: Trei Magi străini, preveniți de o stea tainică, vin la Betleem ca să se închine Regelui Iudeilor, nou născut: și drept răsplată pentru oste-neală, copilul Dumnezeu îi scoate din întunerecul idolatriei la lumina credinții. Irod nu găsește la Betleem decât prilej să devină mai crud și mai criminal. Isus a fost pentru cei dintâi mântuire, pentru acest din urmă prăbușire. Prăbușire, pentru că vorbind Isus despre sine, va pronunța contra celor cari nu-l vreau »Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, s'a făcut în capul unghiului. Oricine va cădea pe piatra aceasta se va zdrobi și acela peste care va cădea se va sfărma (Luc. XX. 18). Da, e sigur oricine se va izbi de Cristos se va prăbuși. Irod vrea să se convingă de acest adevăr. El a fost lovit de o boală scârboasă; o boală ce i-a spintecat intestinele și măruntaiele: și în aceasta stare își află moartea numai după trei ani dela masacrul din Betleem.

Isus își începe viața publică: predică pocăință, zbiciuește abuzul și nedreptățile: dă pe față ipocrizia fariseilor și a doctorilor de Lege. Numai decât se ridică din clasa diriguitoare a Iudeilor un concert imens de plângeri. Trebuie să cetim numai sf. evanghelie să vedem ce se spunea pe socoteala lui. E calomniat, contrazis, insultat, numit amăgitor, vrăjitor, prietenul

păcătoșilor și al vameșilor. În urmă ludeii merg până acolo în ură și nerușinare că-l suprimă pe acest temut adversar, omorându-l.

Dar aceasta luptă contra lui Isus trebui să le fie fatală; ei aici își vor găsi pieirea. Ochii lor s'au închis de către adevărul divin, n'au recunoscut pe Mesia și popoarele streine s'au făcut părtașe de darul credinții, destinat mai întâiu poporului lui Izrail. Pentru aceștia Isus a fost prăbușirea, pentru acela mântuirea și învierea.

Isus s'a suit la ceriu, dar a lăsat aici pe pământ o operă care să fie ca și El, semnul căruia i-se va zice împotriva: e Biserica catolică, al cărei suflet și cap El este și în care El supraviețuește. Ca și Intemeietorul, Biserica are de o parte prietenii ei credincioși și devotați. În butul atacurilor acestora, ea predică pacea, dragostea și mântuirea. Dar ea e spre ruina celorlalți: Vai celor ce se luptă contra ei! Ea e pentru ei o piatră, lovitura căreia totdeauna e mortală.

Un popor puternic, poporul roman, a încercat s'omenească în sânge la puțină vreme după lăfșirea ei și trei secole de-arândul a persecutat tânăra Biserica. El a fost acela care s'a prăbușit. De atunci Biserica n'a încetat să fie contrazisă într'un fel ori altul, mai mult ori mai puțin, după secole, în diferite țări, unde ea s'a întins. Ea n'a fost surprinsă: aceasta i-s'a prezis.

Toți aceia cari s'au lovit de ea s'au prăbușit, atât popoare cât și indivizi. Aceasta-i ruina prezisă de bătrânul Simeon.

Toate aceste să ne fie nouă motive noi de a crede și mai mult în vitalitatea ei chiar și când vom vedea că necredință și moravurile stricate vor stăpâni țări și împărății. Acesta-i un val trecător. Biserica nu se nimicțește niciodată!

Dacă ea stă și va sta sus totdeauna, noi să fim aceia, cărora ea să ne aducă învierea și mântuirea!

Păr. Nic. Cristea.

Cinstind pe Domnul.

Schiță.

*Ajută domnul meu
Pe câți săraci găsești
Căci chiar pe Dumnezeu
Intrânșii îl cinstești.*

(Gr. Alexandrescu).

Dacă pasul tău rătăcit te va purta vreodată spre periferia orașului, nu șovăi a te abate și pe strada salcânilor. Vei găsi o stradă largă, cu salcâmi pe marginea trotuarului, care când sunt în floare, răsăd printre strălucirea ciorchinelor albe; o stradă asemănătoare celor din orașele de provincie, unde plantele și florile țin locul meschinilor patimi ale centrelor mari.

Pe această stradă nu vei merge mult. Ochiul tău va rămâne surprins de o casă scundă, peste poarta căreia un tei bătrân se reazămă indiscret și privește dealungul străzii. La stradă, casa are un singur geam. Tot restul clădirii este ocupat de un atelier de tâmplărie, pe care de altcum ți-l indică singura tablă din dreapta intrării: un tâmplar care curăță o scândură cu rânduș.

Este atelierul lui Nicolae Măgură, azi Nenea Nicolae.

Om înalt, osos, cu nas acvilin și cu musteață retezată scurt; cu priviri pline de încredere și bunătate. Așa era Nenea Nicolae pe vremuri și așa îl poți vedea și azi în singura lui fotografie făcută când s'a cununat.

Dar dacă vei intra în atelier, nu vei găsi din omul de odinioară, decât bunătatea sufletului, răsfărțată prin privirea caldă a ochilor. Incolo, anii l-au gârbovit și i-au stropit cu argint tâmplele, ceafa și musteața.

Orfan de părinți, a plecat în copilăria sa de departe, din Munții apuseni și a intrat ucenic de tâmplar. Prin hărnicia sa, a putut să-și agonisească, pe lângă cășcioara ce-o are și un nume de tâmplar bun și cinstit. Cu vremea apoi s'a căsătorit, dar soarta a făcut ca și soția și copilul să-l părăsească pe veci. A trăit apoi singur, muncind mereu, fără să aibă mângâierea nici măcar a vreunei rude cât de îndepărtate.

Dar Nenea Nicolae nu e cunoscut numai ca pustnic. Bunătatea lui e proverbială și nevoiașii cartierului îl cercetează adesea. El îi primește cu blândețe și iubire și dacă nu le poate alina neajunsurile, îi îmbărbătează cu vorbe bune și înțelepte.

Intr'o zi se opri în fața atelierului o femeie. Era iarnă grea și viscoala. Pe stradă nu era țișenie de om. Peste geamurile atelierului, vântul arunca zăpada.

Femeia se uită în atelier, apoi cu sfială deschise ușa. Dela masa de lucru privirea tâmplarului se îndreaptă spre femeie. Apoi lăsă dalta și privi atent la femeia care desfăcea o broboadă, din care se auzea un geamăt de copil.

— Te rog nu te supăra, Domnule. Vin dela spital. Stau cam departe și mi-era teamă să nu degereze copilul până acasă.

Nenea Nicolae nu zise nimic, ci luând un scaun și punându-l lângă foc, făcu semn femeii să șadă. Apoi din vorbă 'n vorbă află că micuțul fusese bolnav, că a fost în spital, dar neavând mijloace, femeia îl aducea acasă, căci se simțea mai bine. Imbrăcăminte săracă și ruptă nu-l apăra îndeajuns însă, de gerul de afară.

Nenea Nicolae luă din nou dalta, dar la fiecare lovitură, privirea lui aluneca involuntar asupra femeii. Copilul tăcuse și-și agățase mânuța în haina mamei.

Deodată bătrânul se opri din lucru. Prin negura anilor, zări pe nevastă sa, cu micul lor Gheorghe în brațe. Șezuse cândva tot în acel loc și-l alinta să doarmă. Și o jale nesfârșită îi coborî în suflet.

Cât de schimbătoare sunt lucrurile omenești, Doamne!

Dar femeia se ridică și voi să plece. Atunci Nenea Nicolae se duse la dulapul din camera vecină. Aici mai avea o hăinuță de-a lui Gheorghe. Ultimul obiect ce-i mai amintea de fostul său copil. O aduse și o dădu femeii să-și îmbrace copilul. Iar când totul fu gata, simți o căldură tainică în suflet și nici nu auzi mulțumirile fierbinți ce i le rostea femeia din pragul ușii.

După plecarea femeii parcă întinerise. Era mulțumit de ceea ce făcuse și lucra mai departe fredonând bătrânește. Lucrul îi părea ușor și vedea cu ochii cum sporește. Încheiase un scaun și mai avea de încheiat o meșcioară. Și trebuiau terminate în curând.

Cât de bine ar fi fost să-l fi avut acum pe Petru, calfa lui de acum anul. Dar Petru era plecat în altă parte. Și-a deschis un atelier propriu. Și-acum Nenea Nicolae se necăja singur.

La geam s'a oprit cineva.

Ba nu, a trecut doar prin fața atelierului o statură mărunță ca de copil.

Nenea Nicolae a terminat de încheiat partea de sus a mesei, când figura de adineaori s'a întors. A trecut spre stânga bătându-și tălpile de trotoar.

— Un biet copil care așteaptă pe cineva — gândi el.

Dar figura apăru iar peste câteva minute și trecu la dreapta.

Nenea Nicolae nu se putu răbda. Deși în prag era un băiat străin. Nu era din cartier, căci el îi cunoștea pe toți.

— Ascultă, băiete! Aștepți pe cineva?

— Nu.

Nenea Nicolae rămase încurcat. Oare de ce ieșise? Nu-și mai amintea, dar se gândi că copilul i-ar putea totuși ajuta să încheie picioarele mesei.

— Vină puțin cu mine.

Băiatul, care să tot fi avut 14—16 ani, nu zăbovi.

— N'ai vrea să-mi ajuți să închei masa aceasta?

— Cum nu!

Și băiatul aruncă pălăria, se freacă pe mâini, apoi trecu pe lângă sobă și veni gata să-i ajute.

Cu mâini ușoare și isteț, fixa scândurile unse cu clei în îmbucăturile picioarelor. Apoi când totul fu gata, privi și el mulțumit la opera la care își dase concursul.

Moș Nicolae era însă și mai mulțumit.

— Ascultă, băiete, câți ani ai?

— Cinspe.

— Al cui ești?

— ?

— Cum îl cheamă pe tatăl tău?

Băiatul continuă să tacă, lăsându-și privirea în pământ. Nenea Nicolae simți mustrarea gestului și continuă blând:

— Tatăl tău trăiește?

— Nu.

— Dar maică-ta?

— Nici.

— Neamuri ai?

— N'am pe nimeni.

Prin pieptul lui Nenea Nicolae trecu un fulger roșu. Înainte cu 35 de ani, așa venise și el la oraș.

— Ascultă; vrei să rămâi la mine? Te voi învăța meseria mea. Vei primi mâncare și haine.

Ca de-un fulger luminată, fața băiatului se însenină. Cu stânga strânse cu putere spatele scaunului și articulă abia:

— Da.

— Bine.

* * *

După cină, Nenea Nicolae și-a culcat ucenicul în atelier, iar el s'a retras în odăița lui. Era mulțumit pentru ziua de azi. Ajutase o femeie și-și angajase un ucenic. Se așezase la meșcioara lui. Apoi punându-și ochelarii, luă de lângă perete cartea de rugăciuni. Pe

prima foaie era icoana lui Isus, chemând la sine, pentru a-i ușura, pe toți cei osteniți.

Cât de mulțumit și fericit zâmbea fiul lui Dumnezeu și cu câtă dragoste i-și deschidea brațele.

Moș Nicolae privi mult timp icoana, ceti și ce scria sub dânsa, apoi, privind pe fereastră cerul, oftă:

— D-ne, D-ne, cât n'aș da să te pot cunoaște, și cu câtă căldură nu ți-aș sluji fie.

Apoi cu regret în suflet, își cobori din nou privirea în cartea de rugăciuni, dar încremeni.

Icoana Mântuitorului nu o mai vedea în carte.

În locul ei era chipul femeii cu copilul în brațe. Și copilul femeii era îmbrăcat cu haina ce i-o dăduse.

Moș Nicolae nu-și credea ochilor. Pipăi cartea, o frunzării, se pipăi pe sine.

Se ridică, se duse până la fereastră, și se uită în stradă. Da, era adevărat. Nu visa. Uite felinarul din față. Casele vecinilor. Uite și un bărbat care trece pe stradă.

Nu visa, era treaz.

Apoi se duse din nou la masă. Luă iar cartea. Dar împetri din nou. În carte nu mai era nici chipul femeii cu copilul. Pe toată pagina era chipul ucenicului său. Moș Nicolae nu mai avu curajul să se ridice de pe scaun. Cu ochii beți, cercetă colț de colț al cărții. Apoi când privirea lui alunecă în josul paginii cu spaimă ceti:

— »Eu sunt«.

Firul gândirii lui s'a rupt ca o ață peste o prăpastie. A închis ochii și-a rămas o clipă ca mort.

Apoi recules a cercetat din nou cartea. Icoana lui Isus tindea iar brațele spre dânsul.

Atunci s'a făcut lumină în mintea lui. Genunchii bătrâni s'au îndoit și fruntea lui a atins dunga mesei:

— Doamne fii milostiv mie păcătosul!

* * *

După ce a stins lumina și s'a culcat, fața lui Moș Nicolae zîmbea prin întuneric mulțumită și fericită. Și 'n gând depăna:

— Am să-l învăț pe băiat meseria. Apoi am să las după moarte jumătate din ce am bisericii, iar jumătate lui.

Aurel Pop.

— „Berretta“ Cardinalilor dela Nunțiaturi. În ultimul consistor papal din 19 l. c. au fost promovați de cardinali reprezentanții Sf. Scaun la Paris, Madrid, Vienna și Varșovia. Obiceiul de a trimite »berretta« nouilor Cardinali, la reședințele respectivelor Nunțiaturi, datează dela sfârșitul evului mediu. Ca de obicei, »berretta« li se va impune de Capul Statului. De data aceasta toți sunt Președinți de Republici. În Spania și Austria e întâia oară, că primul Magistrat face acest ceremonial, ce până acum îl făceau regii din Madrid și Viena. Ceva nou e și în Franța. E întâia oară după reluarea legăturilor diplomatice cu sf. Scaun, că Președintele Republicii franceze impune »berretta«, fiindcă președintele actual e catolic; iar în Polonia se săvârșește acest act a doua oară de președintele Moschicki. Impunerea »berrette-i« se face cu multă solemnitate, după un ceremonial cu totul deosebit.

CRONICI

— **Urăm an nou fericit și plin de bogate haruri cerești tuturor abonaților și cetitorilor noștri.** „Vestitorul“.

— **Concert de colinzi.** In mediul unui ritm accelerat de viață modernă, orice încercare de apropiere a acestui suflet modern, înstrăinat de scumpe tradiții românești și creștinești, orice apropiere de aceste inepuizabile comori, curate ca apa unui izvor de munte, rămase dela moși, strămoși, nu poate să fie decât bine venită.

In această ordine de idei, ne gândim la »Festivalul de Crăciun« aranjat de parohia catedralei cu concursul corului catedralei dela 15. 12. 1935, în sala festivă a Școlii Normale Române-Unite din loc.

Nu putem trece acest eveniment la răbojul unei cronici de ziar, fără a aminti, norocoasa inspirație a păr. compozitor Fr. Hubic, de a armoniza, atâtea și atâtea perle de mândrie românească și creștinească, din cele trecute vremi, transplantate din tată 'n fiu până în zilele noastre. Și ca întotdeauna, și de data aceasta a reușit să ne dea o credincioasă iconă a ceea ce constituie farmecul colinzilor noastre. Iată caracteristica »Festivalului« dela 15 Decembrie a anului trecut.

Dar să ne facem datoria de cronicar.

In fața unui numeros și select public, se desfășoară un program bogat și variat. Programul e deschis de corul Academiei teolog. rom. unite, cu: »Bună dimineața« și »Câți cărbuni« la 4 v. b. de păr. Fr. Hubic, — pentru a-i urma corul mixt al Catedralei, executând sub conducerea păr. compozitor 11 colinzi una mai mult aplaudată decât alta.

Urmează interesanta conferință a D-lui adv. Ștefan Mărcuș: »Colinzile noastre«. Conferențiarul face un călduros apel către tinerimea școlărească, îndemnându-o să fie păstrătoarea fidelă și pe mai departe a patrimoniului propriu poporului de ieri, de azi, de mâine și de totdeauna, conlocuitor »dele Nistru pân' la Tisa«.

Urmează apoi din nou corul catedralei, complectat și cu orchestra. Place publicului în special »Trei crai«, »Raiu grădină« și »Zori frumoși« din cele opt colinzi câte se execută împreună cu orchestra.

Un ultim punct e prețioasa contribuție, prin cântarea câtorva colinzi a D-nei Rita Mărcuș, distinsa cântăreață orădană. E răsplătită cu aplauze binemeritate.

Timpu e bine înaintat când o bună parte a publicului orădan părăsește sala festivă a Școlii Normale, fericit de a fi savurat, câteva clipe, farmecul imaculat al unei d'albe seri de Crăciun.

— † **Card. Mihail Lega.** Cu un ceas înainte de Consistorul Secret din 16 Dec. 1935, despre care amintim și în altă parte a revistei noastre, a trecut la cele vecinice, în Roma, unde își avea reședința, Cardinalul Mihail Lega. Născut în 1860 la Ravena, intră de tânăr în seminarul diecezan de unde trece la Roma pentru completarea studiilor teologice și juridice. În

1888 e numit drosesor la Facultatea de Drept Canonic »Sf. Apolinar« din Roma. Această funcție o deține până în 1904 când e numit Subsecretar la S. Congregație a Conciliului. În 1908 trece ca Decan în fruntea Tribunalului »S. Romana Rota«, atunci reorganizată. În această calitate are încredințarea specială de a pune în aplicare *Lex propria* a Tribunalului din nou reorganizat, publicată prin Constituția Apostolică *Sapientii Consilio*. Cu acest prilej s'a dovedit ca jurist de mare valoare. Pentru vrednicile sale Papa Pius X de f. m. în 1914 îl împodobește cu Purpura Romană. Era Episcop suburbicar de Frascati, Sub-Decanul Sacralui Colegiu și Prefectul S. Congregații a Sacramentelor.

BIBLIOGRAFIE

— **Ștefan Mărcuș: Muzică și teatru în Bihor.** Iată în stârșit, în mijlocul preocupărilor zilnice atât de variate și meshchine, o carte care pulsează de cel mai curat idealism. Iată o lanternă, cu ajutorul căreia despicăm trecutul acestui neam din Biharia și ne încălzim la focul năzuințelor și realizărilor lui trecute. Căci fals este a se crede că în decursul anilor — deși oropsit — acest popor nu a avut o cultură a sa. Ea exista și dăinuia mocnind, revărsându-se ca un șuvoiu nestăvilit, cristalizându-se în manifestații de o energie caracteristică rasei.

Și această cultură nu și-a manifestat numai valorile sale economice, politice, morale și religioase. Alături de acestea mai găsim o valoare deosebită: *frumosul artistic*.

Acesta îl găsim manifestat în obiceiurile poporului nostru, în muzica lui, în dans, literatură, cusături, sculptură, pictură și absolut în toate manifestările lui. Iar mai târziu, când conștiința de menirea lui ajunge a se transforma în convingere, acest popor trece dela manifestările artistice poporane, la cele produse de pătura cultă. Vom avea atunci produse artistice valoroase, care stau fără sfială alături de ale altor popoare cu o civilizație mai veche.

Pentru a cunoaște însă aceste manifestări, cartea d-lui Șt. Mărcuș, deși atinge numai două ramuri înrudite — ne este de o deosebită valoare.

D-sa, ocupându-se de muzică și teatru în Bihor, ne arată cum aceste manifestări își au rădăcini adânci, care dănuiesc peste milenii de ani. Începând cu Agaturșii, d-sa ne duce prin epoca, dacă, romană, până în zilele noastre, arătându-ne cu priceperea specialistului care sunt obiceiurile moștenite, dela cine le-am moștenit, care este caracterul muzicii Bihorene și ce instrumente folosește și a folosit poporul pentru exprimarea ei. Ne arată apoi evoluția muzicii și influențele suferite.

Într'o revistă succintă, defilează prin fața noastră: Ru-saliile, Călușorul, Mărunțul, Hora, Teatrul păpușilor, Șezătoarea, Chiuitul, Târgul de fete, Doina ciobanului, Nunta, Jocul mirelui; apoi aportul de influență creștină: Colinda și Vifleimul.

Ajungând la timpuri mai apropiate, autorul constată o afinitate între muzica românească și cea maghiară. Pe bază de studiu ajunge la concluzia că ea se datorește unei puternice influențe a muzicii românești asupra celei a vecinilor noștri.

Și influența aceasta s'a manifestat nu numai asupra muzicii, ci asupra dansului.

Și multe s'ar mai putea spune despre această carte, căci studiind muzica și teatrul nostru, înseamnă a aprofunda tot complexul de năzuinți cultural-naționale ale Românilor Arde-leni. Ne vom mărgini însă a constata că d-l Ștefan Mărcuș ne-a dat o carte utilă pe care o doream de mult.

Aurel Pop.